

[Inger-Lise Bech Hansen.]

Så kunne man selvfølgelig sige, sådan som så mange lærere gør: hvorfor skal de vanskelige elever ødelægge den karakteropdragende undervisning, som er af så stor betydning netop i de år? De må hellere gå ud, så de andre, som gerne vil dygtiggøre sig, kan få ro og læreren ingen disciplinære vanskeligheder. Vi må huske på, at hvis et barn mister interessen for skolen og denne ikke har mulighed for tilstrækkelig individualiserende behandling, eller hvis man i opbygningen i for høj grad kræver bestemte normer opfyldt på hvert klassetrin, eller barnet har et socialt handicap og den fornødne forståelse for barnets situation ikke er til stede, så er det skolen, der har svigtet. Vi må i højere grad kunne individualisere og hjælpe disse børn ud af deres vanskeligheder. Her hjælper det ikke at sende et barn ud i et samfund, hvis første fordring er positiv social indstilling.

Det er vigtigt, at vi indser, at undervisningspligtens udvidelse netop er en hjælp og støtte til dem, der trænger allermost, for det ville være et urimeligt forlangende over for de modtagende erhvervsinstanser, at de skulle tage sig af disse unges problemer.

I øvrigt kan man slet ikke forvente, at hjemmene skal opfordre eller støtte disse socialt handicappede børn, så de vil søge frivillig efteruddannelse. Støtten, som nødvendigvis må gives, skal komme som et påbud fra staten, så alle, også minoriteter, kan blive skikkede til både at yde og nyde i dette samfund, altså blive lykkelige.

Mange mener, at forlænget undervisningspligt kun vil fremkalde uheldige følger hos eleverne. Det tror jeg slet ikke, for det har da aldrig været god pædagogik at sætte børn i valgssituationer, hvor de slet ikke har forudsætninger for at vælge. Det gør man netop her med de 14-årige, som slet ikke er i stand til at overskue deres egen situation eller de forskellige erhvervsmuligheder. Hvis børnene udskrives af skolen som 14-årige, vil de oftest i den nuværende situation, hvor der ikke er så store muligheder for at begynde en egentlig erhvervsuddannelse, være overladt til at få en budplads eller lignende. Hvis de får truffet et erhvervsvalg i denne alder, vil vi se, at de bliver skuffede, og at det slet ikke svarede til deres barnlige forventning og indstilling, som man heller slet ikke

kan forvente, at virkeligheden skal leve op til. De er jo mødt op med slet ingen viden eller orientering om erhverv, som han eller hun måske er meget bedre egnet til.

Afgang fra skolen henholdsvis fra 7., 8., 9. eller 10. skoleår gør også, at man slet ingen mulighed har for at afrunde undervisningen naturligt. Det er meningsløst at skulle lade børn arbejde med sådanne emner i 7. klasse, fordi de skal ud af skolen, som de på grund af umodenhed på dette tidspunkt ikke kan forstå, men ville få langt mere ud af på et senere stadi, hvor de var blevet mere modne. Altså ønsker vi en forlængelse af undervisningspligten til 10 år, men til gengæld lægger vi megen vægt på, at der ved forlængelsen er mulighed og valgfrihed — det skal der være — valgfrihed til at søge andre skoleformer og valgfrihed med hensyn til ledige fag. Man skal ikke have pligt til at modtage undervisning i folkeskolen i 10 år. Der findes heldigvis mange udmærkede former for anden skolegang. Adfærdsvanskelige børn vil netop have en fordel ved at kunne skifte miljø, og her tænker jeg især på efterskoler og kostskoler, som virkelig med deres særdeles dygtige arbejde og forståelse af børnene har været i stand til at rette mange af disse op. Det at spise sammen, dele fælles vilkår og regler har fra gammel tid været af uvurderlig betydning.

Så er der her et vanskeligt punkt, som man nok må tage et vist hensyn til. Det, at disse skoler ikke stiler efter en eksamen, har for mig gjort dem så værdifulde. De lægger ikke det voldsomme pres på de unge. Børnene skal ikke med vold og magt nå det og det, som de måske slet ikke kan honorere. Disse skoler, mener jeg, må bevare deres særpræg i størst mulig udstrækning; men så må vi jo nok skæve lidt til, at alle skoleformerne skal give de elever, som kunne ønske det, lejlighed til at indstille sig til en statskontrolleret prøve, for at alle elever kan stilles lige på dette punkt.

Når vi ønsker en forlænget undervisningspligt, knytter det sig nøje til de pædagogiske erfaringer, man har høstet i 8.-9. klasserne, og som har fortalt os, at det er af betydning at dyrke specielle interesseområder og ikke tvinge en bred række af fagnormer igennem, som eleverne ikke kan honorere. Skolen må indrettes således, at dens krav ikke er højere, end at alle kan få